

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. spalio 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Bendra prieglobsčio ir papildomos apsaugos politika – Trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų reikalavimai – Direktyva 2011/95/ES – 3, 4, 10 ir 23 straipsniai – Vienos šeimos narių atskirai pateikti tarptautinės apsaugos prašymai – Individualaus vertinimas – Atsižvelgimas į vienam šeimos nariui kylantį pavojų, nagrinėjant kito šeimos nario atskirai pateiktą prašymą – Valstybių narių teisė palikti galioti ar įtvirtinti palankesnes nuostatas siekiant išplėsti prieglobstį ar papildomą apsaugą tarptautinės apsaugos gavėjo šeimos nariams – Persekiojimo motyvų vertinimas – Azerbaidžano piliečio dalyvavimas reiškiant ieškinį Europos Žmogaus Teisių Teisme savo šaliai – Bendri civilinio proceso standartai – Direktyva 2013/32/ES – 46 straipsnis – Teisė į veiksmingą teisinę gynybą – Išsamus *ex nunc* tyrimas – Persekiojimo motyvai ar faktinės aplinkybės, apie kuriuos nepranešta byla nagrinėjusiai institucijai, bet kuriais remtasi skunde dėl šios institucijos sprendimo“

Byloje C-652/16

dėl *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos administracinis teismas, Bulgarija) 2016 m. gruodžio 5 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2016 m. gruodžio 19 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova,

Rauf Emin Ogla Ahmedbekov

prieš

Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič (pranešėjas), teisėjai A. Rosas, C. Toader, A. Prechal ir E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vláčil,

* Proceso kalba: bulgarų.

- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos M. Michelogiannaki,
 - Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér, G. Koós ir M. M. Tátrai,
 - Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos R. Fadoju ir C. Crane, padedamų baristerio D. Blundell,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos V. Soloveytschik ir M. Condou-Durande,
- susipažinęs su 2018 m. birželio 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9) ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova ir jos sūnaus Rauf Emin Oğla Ahmedbekov ginčą su *Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite* (Bulgarijos valstybinės pabėgėlių agentūros pirmininko pavaduotojas) dėl pastarojo sprendimo atmesti N. Ahmedbekova tarptautinės apsaugos prašymą.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

- 3 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašyta Konvencija dėl pabėgėlių statuso (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 189 t., p. 150, 1954 m., Nr. 2545) įsigaliojo 1954 m. balandžio 22 d. ir buvo papildyta ir iš dalies pakeista 1967 m. sausio 31 d. Niujorke priimtu Protokolu dėl pabėgėlių statuso, kuris įsigaliojo 1967 m. spalio 4 d. (toliau – Ženevos konvencija).
- 4 Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnyje apibrėžiant sąvoką „pabėgėlis“ nurodytas, be kita ko, persekiojimo pavojus.

Sąjungos teisė

Direktyva 2011/95

- 5 Direktyva 2011/95 buvo priimta remiantis SESV 78 straipsnio 2 dalies a ir b punktais, kuriuose nustatyta:

„[Kurdami bendrą prieglobsčio, papildomos apsaugos ir laikinos apsaugos politiką trečiosios šalies piliečiams, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, siekdami siūlyti atitinkamą statusą ir užtikrinti, kad nebūtų pažeistas negražinimo principas], Europos Parlamentas ir Taryba, sprenddami pagal įprastą teisėkūros procedūrą, patvirtina bendros Europos prieglobsčio sistemos priemones, kurias sudaro:

- a) visoje [Europos] Sąjungoje galiojantis vienodas prieglobsčio statusas trečiųjų šalių piliečiams;
 - b) vienodas papildomos apsaugos statusas trečiųjų šalių piliečiams, kuriems, negavus Europos prieglobsčio, reikia tarptautinės apsaugos“.
- 6 Šios direktyvos 14, 16, 18, 24 ir 36 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(14) valstybės narės turėtų turėti teisę nustatyti arba palikti galioti palankesnes nei šioje direktyvoje nustatyti reikalavimai nuostatas dėl trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės, kurie prašo valstybės narės tarptautinės apsaugos, kai suprantama, jog toks prašymas grindžiamas tuo, kad atitinkamas asmuo yra pabėgėlis, kaip apibrėžta Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnyje, arba papildomą apsaugą galintis gauti asmuo;

<...>

(16) šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Šia direktyva visų pirma siekiama užtikrinti visišką pagarbą žmogaus orumui ir prieglobsčio prašytojų bei juos lydinių šeimos narių teisę į prieglobstį, taip pat skatinti taikyti tos Chartijos 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 ir 35 straipsnius, todėl direktyva turėtų būti atitinkamai įgyvendinama;

<...>

(18) įgyvendindamos šią direktyvą valstybės narės pirmiausia turėtų atsižvelgti į geriausius vaiko interesus pagal 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją. Vertindamos geriausius vaiko interesus valstybės narės visų pirma turėtų tinkamai atsižvelgti į šeimos vienovės principą, nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą, saugumo ir apsaugos aspektus ir į nepilnamečio nuomonę pagal jo amžių ir brandą;

<...>

(24) būtina nustatyti bendrus prieglobsčio prašytojų pripažinimo pabėgėliais pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnį kriterijus.

<...>

(36) šeimos nariams vien dėl jų giminystės su pabėgėliu ryšio paprastai gali grėsti tokie persekiojimo veiksmai, kurie gali būti pagrindu pabėgėlio statusui suteikti.“

7 Šios direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) tarptautinė apsauga – pabėgėlio statusas ir papildomos apsaugos statusas, kaip apibrėžta e ir g punktuose;

<...>

d) pabėgėlis – trečiosios šalies pilietis, kuris dėl visiškai pagrįstos persekiojimo dėl rasės, religijos, tautybės, politinių pažiūrų ar priklausymo prie tam tikros socialinės grupės baimės yra už šalies, kurios pilietis jis yra, ribų ir negali arba dėl tokios baimės nepageidauja naudotis tos šalies apsauga, arba asmuo be pilietybės, kuris dėl minėtų priežasčių būdamas už šalies, kurioje yra jo ankstesnė įprastinė gyvenamoji vieta, ribų negali ar dėl tokios baimės nepageidauja į ją grįžti ir kuriam netaikomas 12 straipsnis;

e) pabėgėlio statusas – valstybės narės pripažinimas, kad trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės yra pabėgėlis;

f) papildomą apsaugą galintis gauti asmuo – trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, kuris negali būti laikomas pabėgėliu, tačiau apie kurį pagrįstai galima manyti, kad jei jis būtų grąžintas į savo kilmės šalį arba – asmens be pilietybės atveju – į šalį, kurioje yra jo ankstesnė įprastinė gyvenamoji vieta, jam kiltų realus pavojus patirti 15 straipsnyje apibrėžtą didelę žalą, kuriam netaikomos 17 straipsnio 1 bei 2 dalys ir kuris negali arba dėl tokio pavojaus nepageidauja naudotis tos šalies apsauga;

g) papildomos apsaugos statusas – valstybės narės pripažinimas, kad trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės yra papildomą apsaugą galintis gauti asmuo;

h) tarptautinės apsaugos prašymas – trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas dėl valstybės narės apsaugos, kuris, kaip galima suprasti, siekia [kuriuo, kaip galima suprasti, siekiama] pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso ir kuris aiškiai neprašo [jeigu prašytojas aiškiai neprašo] kitokios rūšies apsaugos, kuriai netaikoma ši direktyva ir kurios galima prašyti atskirai;

i) prašytojas – trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą, dėl kurio dar nėra priimtas galutinis sprendimas;

j) šeimos nariai – tiek, kiek šeima jau egzistavo kilmės šalyje, toliau išvardyti tarptautinės apsaugos gavėjo šeimos nariai, kurie yra toje pačioje su tarptautinės apsaugos prašymu susijusioje valstybėje narėje:

– tarptautinės apsaugos gavėjo sutuoktinis arba nesantuokinis partneris, su kuriuo sieja stabilūs santykiai, kai atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką pagal trečiųjų šalių piliečiams taikomą jos teisę nesantuokinės poros prilyginamos santuokinėms poroms,

– pirmoje įtraukoje nurodytų porų arba tarptautinės apsaugos gavėjo nepilnamečiai vaikai, jei jie nėra susituokę, nesvarbu, ar jie yra santuokiniai ar nesantuokiniai, ar įvaikinti, kaip apibrėžta nacionalinėje teisėje,

– tėvas, motina ar kitas suaugęs asmuo, pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką atsakingas už tarptautinės apsaugos gavėją, jei tas gavėjas yra nepilnametis ir nesusituokęs;

k) nepilnametis – jaunesnis nei 18 metų trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės;

<...>

8 Tos pačios direktyvos 3 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės gali nustatyti arba palikti galioti palankesnius reikalavimus, skirtus nustatyti, kuris asmuo gali būti priskiriamas prie pabėgėlio ar papildomą apsaugą galinčio gauti asmens, ir tarptautinės apsaugos pobūdį, jei tie reikalavimai yra suderinami su šia direktyva.“

9 Direktyvos 2011/95 II skyriuje „Tarptautinės apsaugos prašymų vertinimas“ esančio 4 straipsnio „Faktų ir aplinkybių vertinimas“ 1–4 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės gali laikyti, kad prašytojas privalo kuo greičiau pateikti visą informaciją tarptautinės apsaugos prašymui pagrįsti. Valstybės narės pareiga – bendradarbiaujant su prašytoju įvertinti atitinkamą su prašymu susijusią informaciją.

2. 1 dalyje nurodyta informacija – prašytojo pareiškimai ir visi jo turimi dokumentai, susiję su jo amžiumi, biografijos faktais, įskaitant atitinkamų giminaičių amžių ir biografijos faktus, tapatybę, pilietybę (-ėmis), šalimi (-is) ir vieta (-omis), kurioje (-se) anksčiau gyveno, ankstesniais prieglobsčio prašymais, kelionės maršrutais, kelionės dokumentais ir tarptautinės apsaugos prašymo teikimo priežastimis.

3. Tarptautinės apsaugos prašymas vertinamas išnagrinėjus kiekvieną atvejį individualiai ir atsižvelgiant į:

- a) visus įvertintinus faktus, susijusius su kilmės šalimi sprendimo priėmimo dėl prašymo metu, įskaitant kilmės šalies įstatymus ir taisykles bei jų taikymo būdą;
- b) atitinkamus prašytojo pateiktus pareiškimus ir dokumentus, įskaitant informaciją apie tai, ar prašytojas patyrė ar gali patirti persekiojimą arba didelę žalą;
- c) prašytojo individualią padėtį ir asmenines aplinkybes, įskaitant tokius veiksnius kaip antai biografijos faktai, lytis ir amžius, kad pagal prašytojo asmenines aplinkybes būtų įvertinta, ar prieš jį vykdyti ar galimai vykdyti veiksmai galėtų būti laikomi persekiojimu arba didele žala;

<...>

4. Tai, kad prašytojas jau buvo persekiojamas ar jam buvo padaryta didelė žala arba buvo tiesiogiai grasinama persekioti ar padaryti didelę žalą, yra rimtas visiškai pagrįstos prašytojo persekiojimo baimės ar realaus pavojaus patirti didelę žalą požymis, nebent yra tinkamų priežasčių manyti, kad toks persekiojimas nepasikartos ar didelė žala nebus padaryta dar kartą.“

10 Šios direktyvos III skyriuje „Reikalavimai, taikomi priskyrimui prie pabėgėlių“ esančiame 10 straipsnyje „Persekiojimo priežastys“ numatyta:

„1. Valstybės narės, vertindamos persekiojimo priežastis, atsižvelgia į šiuos veiksnius:

- a) rasės sąvoka <...>
- b) religijos sąvoka <...>
- c) tautybės sąvoka <...>

d) grupė laikoma tam tikra socialine grupe, kai visų pirma:

- tos grupės nariai turi tas pačias prigimtines savybes ar bendrą istoriją, kurios negalima pakeisti arba turi tas pačias savybes ar įsitikinimus, kurie yra tokie svarbūs to asmens tapatumui ar sąžinei, kad jis negali būti verčiamas jų atsisakyti, ir
- ta grupė turi individualų tapatumą atitinkamoje šalyje, nes aplinkinė visuomenė ją suvokia kaip kitokią.

Atsižvelgiant į aplinkybes kilmės šalyje, tam tikrai socialinei grupei gali priklausyti grupė, susidariusi dėl būdingos seksualinės orientacijos. Seksualinė orientacija negali būti suprantama kaip veiksmai, kurie pagal valstybių narių nacionalinę teisę laikomi nusikalstamais. Siekiant pripažinti priklausymą prie tam tikros socialinės grupės arba nustatyti tokios grupės savybes, turi būti tinkamai atsižvelgiama į su lytimi susijusius aspektus, įskaitant lyties tapatybę;

e) politinių pažiūrų sąvoka visų pirma apima turimas pažiūras, įsitikinimus ar tikėjimą tam tikru klausimu, susijusiu su 6 straipsnyje minėtais galimais persekiojimo vykdytojais ir jų politika ar metodais, nesvarbu, ar prašytojas pagal tas pažiūras, įsitikinimus ar tikėjimą ėmėsi veiksmų.

2. Vertinant, ar prašytojas visiškai pagrįstai bijo būti persekiojamas, nesvarbu, ar prašytojas iš tikrųjų turi rasinių, religinių, tautinių, socialinių ar politinių savybių, dėl kurių jis gali būti persekiojamas, su sąlyga, kad tokią savybę prašytojui priskiria persekiojimo vykdytojas.“

11 Tos pačios direktyvos 12 straipsnyje nustatyta:

„1. Trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės pabėgėlio statusas nesuteikiamas, jei:

a) jam taikomas Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnis <...>

<...>

2. Trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės pabėgėlio statusas nesuteikiamas, jei yra rimtų priežasčių manyti, kad:

a) jis padarė nusikaltimą taikai, karo nusikaltimą arba nusikaltimą žmoniškumui, kaip apibrėžta tarptautiniuose dokumentuose, į kuriuos įtrauktos nuostatos dėl tokių nusikaltimų;

b) jis padarė sunkų nepolitinį nusikaltimą ne prieglobsčio šalyje prieš pripažįstant jį pabėgėliu, t. y. prieš išduodant leidimą gyventi, grindžiamą pabėgėlio statuso suteikimu; sunkiais nepolitiniais nusikaltimais gali būti laikomi ypač žiaurūs veiksmai, net jei jie įvykdyti tariamai politiniu tikslu;

c) jis yra pripažintas kaltu dėl Jungtinių Tautų tikslams ir principams prieštaraujančių veiksmų, nurodytų Jungtinių Tautų Chartijos preambulėje ir 1 bei 2 straipsniuose.

3. 2 dalis taikoma asmenims, kurie kursto ar kitaip dalyvauja vykdant joje nurodytus nusikaltimus ar veiksmus.“

12 Direktyvos 13 straipsnis suformuluotas taip:

„Valstybės narės suteikia pabėgėlio statusą trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės, kuris priskiriamas prie pabėgėlių pagal II ir III skyrius.“

- 13 Direktyvos 2011/95 V skyriuje „Reikalavimai, taikomi priskyrimui prie papildomą apsaugą galinčių gauti asmenų“ esančiame 15 straipsnyje „Didelė žala“ nustatyta:

„Didelė žala yra:

- a) mirties bausmė ar egzekucija arba
- b) prašytojo kankinimas, nežmoniškas ar žeminamas elgesys arba baudimas kilmės šalyje, arba
- c) rimta ir asmeninė grėsmė civilio gyvybei ar asmeniui, kylanti dėl nesirenkamojo smurto tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto metu.“

- 14 Šios direktyvos 18 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės suteikia papildomos apsaugos statusą trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės, galinčiam gauti papildomą apsaugą pagal II ir V skyrius.“

- 15 Šios direktyvos 23 straipsnyje „Šeimos vientisumo išsaugojimas“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina galimybę išsaugoti šeimos vientisumą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad tarptautinės apsaugos gavėjo šeimos nariai, kuriems patiems tokia apsauga negali būti suteikta, turėtų teisę į 24–35 straipsniuose nurodytas lengvatas nacionalinių procedūrų nustatyta tvarka, kiek tai suderinama su šeimos nario asmeniniu teisiniu statusu.

3. 1 ir 2 dalys netaikomos tuomet, kai šeimos nariui nesuteikiama arba nebūtų suteikta tarptautinė apsauga pagal III ir V skyrius.

4. Nepaisant 1 ir 2 dalių, valstybės narės nacionalinio saugumo ar viešosios tvarkos sumetimais gali atsisakyti suteikti jose nurodytas lengvatas, jas sumažinti ar panaikinti.

<...>“

Direktyva 2013/32

- 16 Direktyva 2013/32 priimta remiantis SESV 78 straipsnio 2 dalies d punktu. Šioje nuostatoje numatyta įtvirtinti vienodo prieglobsčio statuso ar papildomos apsaugos statuso suteikimo ir atėmimo bendrą procedūrą.

- 17 Šios direktyvos 12 ir 60 konstatuojamosiose dalyse įtvirtinta:

„(12) pagrindinis šios direktyvos tikslas – nustatyti papildomus tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse reikalavimus, siekiant Sąjungoje sukurti bendrą prieglobsčio suteikimo tvarką;

<...>

(60) šia direktyva gerbiama pagrindinės teisės ir laikomasi principų, kurie pripažinti [Pagrindinių teisių chartijoje]. Šia direktyva visų pirma siekiama užtikrinti visišką pagarbą žmogaus orumui ir skatinti [minėtos] Chartijos 1, 4, 18, 19, 21, 23, 24 ir 47 straipsnių taikymą ir ji turėtų būti atitinkamai įgyvendinta.“

18 Šios direktyvos 1 straipsnyje nustatyta:

„Šios direktyvos tikslas – nustatyti pagal [Direktyvą 2011/95] bendrą tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką.“

19 Tos pačios direktyvos 2 straipsnyje įtvirtinta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

c) prašytojas – tarptautinės apsaugos paprašęs trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, dėl kurio dar nėra priimtas galutinis sprendimas;

<...>

f) sprendžiančioji institucija – bet kokia pusiau teisminė [kvaziteisminė] arba administracinė institucija valstybėje narėje, atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą ir kompetentinga priimti pirmosios instancijos sprendimus tokiais atvejais;

g) pabėgėlis – trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, kuris atitinka Direktyvos [2011/95] 2 straipsnio d punkto reikalavimus;

<...>

l) nepilnametis – jaunesnis nei 18 metų trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės;

<...>“

20 Direktyvos 2013/32 7 straipsnyje numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas veiksnius suaugęs asmuo turėtų teisę prašyti tarptautinės apsaugos savo vardu.

2. Valstybės narės gali numatyti, kad prašytojas prašytų tarptautinės apsaugos išlaikomų asmenų vardu. Tokiais atvejais valstybės narės užtikrina, kad suaugę išlaikomi asmenys duotą sutikimą pateikti prašymą jų vardu, o nedavę sutikimo – turėtų galimybę pateikti prašymą savo pačių vardu.

Reikalaujama, kad sutikimas būtų duotas prašymo pateikimo metu arba vėliausiai asmeninio pokalbio su suaugusiu išlaikomu asmeniu metu. Prieš paprašomas duoti sutikimą, kiekvienas išlaikomas suaugęs asmuo privačiai informuojamas apie atitinkamas procesines prašymo pateikimo jo vardu pasekmes ir apie jo teisę pateikti atskirą tarptautinės apsaugos prašymą.

3. Valstybės narės užtikrina, kad nepilnametis turėtų teisę prašyti tarptautinės apsaugos savo vardu, jeigu pagal atitinkamos valstybės narės teisę jis turi procesinį veiksnumą, arba per savo tėvus ar kitus suaugusius šeimos narius, arba pagal atitinkamos valstybės narės teisę arba praktiką už jį atsakingą suaugusį asmenį, arba per atstovą.

<...>“

21 Šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Tik taikant šią tvarką prašytojams leidžiama likti valstybėje narėje, kol sprendžiančioji institucija priima sprendimą pagal pirmosios instancijos procedūras, nustatytas III skyriuje. Ta teisė likti nesuteikia teisės į leidimą gyventi šalyje.“

22 Minėtos direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Nagrinėdama tarptautinės apsaugos prašymus sprendžiančioji institucija visų pirma nustato, ar prašytojai priskirtini prie pabėgėlių, ir, jeigu ne – nustato, ar jie gali gauti papildomą apsaugą.“

23 Šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės prašytojams nustato pareigą bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis nustatant jų tapatybę ir kitą [Direktyvos 2011/95] 4 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją. <...>“

24 Direktyvos 2013/32 31 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Valstybės narės svarsto tarptautinės apsaugos prašymus nagrinėjimo procedūros metu pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas.

2. Valstybės narės, nedarydamos poveikio tinkamo ir išsamaus nagrinėjimo principui, užtikrina, kad nagrinėjimo procedūra būtų baigta kuo greičiau.

<...>“

25 Šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės gali laikyti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtiniu, tik jeigu:

<...>

e) prašytojo išlaikomas asmuo pateikia prašymą po to, kai pagal 7 straipsnio 2 dalį jis davė sutikimą, kad jo byla būtų jo vardu pateikto prašymo dalimi, ir nėra faktų, susijusių su išlaikomo asmens padėtimi, dėl kurių būtų pateisinamas atskiras prašymas.“

26 Šios direktyvos 40 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta:

„Kai asmuo, kuris paprašė tarptautinės apsaugos valstybėje narėje, pateikia papildomų nusiskundimų [naujų pareiškimų] arba paskesnį prašymą toje pačioje valstybėje narėje, ta valstybė narė nagrinėja šiuos papildomus nusiskundimus [naujus pareiškimus] arba su paskesniu prašymu susijusią informaciją, nagrinėdama ankstesnį prašymą ir nagrinėdama sprendimą, kuris apskūstas teismine arba administracine [tvarka], tiek, kiek toks nagrinėjimas leidžia kompetentingoms institucijoms atsižvelgti į visą informaciją, kuria pagrįsti papildomi nusiskundimai [nauji pareiškimai] arba paskesnis prašymas, ir ją svarstyti.“

27 Tos pačios direktyvos 46 straipsnyje numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuria galėtų naudotis teisme, kad galėtų apskūsti:

a) sprendimą, priimtą dėl tarptautinės apsaugos prašymo, įskaitant sprendimą:

i) laikyti prašymą nepagrįstu, kad būtų suteiktas pabėgėlio statusas ir (arba) papildomos apsaugos statusas;

ii) laikyti prašymą nepriimtinu pagal 33 straipsnio 2 dalį;

<...>

3. Kad būtų laikomasi 1 dalies, valstybės narės užtikrina, jog taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* faktinis ir teisinis tarptautinės apsaugos poreikių [faktinių ir teisinių aplinkybių] nagrinėjimas, įskaitant, atitinkamais atvejais, nagrinėjimą [tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimą] pagal Direktyvą 2011/95/ES, bent vykdant apeliacines procedūras pirmosios instancijos teisme.

<...>“

Direktyva 2013/33/ES

28 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (OL L 180, 2013, p. 96), 9, 11 ir 35 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(9) taikydamos šią direktyvą, valstybės narės turėtų stengtis užtikrinti, kad būtų visiškai laikomasi vaiko interesų ir šeimos vienovės principų pagal atitinkamai [Pagrindinių teisių chartiją], 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją;

<...>

(11) turėtų būti nustatytos prašytojų priėmimo normos, kurių pakaktų, kad būtų garantuotas jų orumo nežeminantis gyvenimo lygis bei visose valstybėse narėse panašios gyvenimo sąlygos;

<...>

(35) šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, kurie pripažinti [Pagrindinių teisių chartijoje]. Šia direktyva visų pirma siekiama užtikrinti visišką pagarbą žmogaus orumui bei skatinti Chartijos 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 ir 47 straipsnių taikymą, ir ji turi būti atitinkamai įgyvendinta.“

29 Šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad per tris dienas nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos prašytojui būtų įteiktas jo vardu išduotas dokumentas, patvirtinantis jo, kaip prašytojo, statusą arba liudijantis jo teisę būti valstybės narės teritorijoje, laukiant, kol bus nagrinėjamas arba kol yra nagrinėjamas jo prašymas.

<...>“

30 Minėtos direktyvos 12 straipsnyje nurodyta:

„Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad, kiek įmanoma, būtų išlaikyta jų teritorijoje esančios šeimos vienovė, jei prieglobsčio prašytojams atitinkama valstybė narė suteikia būstą. Tokios priemonės įgyvendinamos prašytojui sutinkant.“

Bulgarijos teisė

- 31 Bulgarijoje tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo procedūra reglamentuojama *Zakon za ubezhishteto i bezhantsite* (Prieglobsčio ir pabėgėlių įstatymas, toliau – ZUB).
- 32 ZUB 8 ir 9 straipsniuose iš esmės pakartotos Direktyvoje 2011/95 įtvirtintos tarptautinės apsaugos suteikimo sąlygos.
- 33 ZUB 8 straipsnio 9 dalis suformuluota taip:
- „Užsieniečio, kuriam suteiktas pabėgėlio statusas, šeimos nariai <...> laikomi pabėgėliais, kol tai suderinama su jų asmeniniu statusu ir jei nėra 12 straipsnio 1 dalyje numatytų aplinkybių.“
- 34 ZUB 12 straipsnio 1 ir 2 dalyse išvardytos aplinkybės, kliudančios suteikti tarptautinę apsaugą, tarp kurių yra grėsmės nacionaliniam saugumui buvimas.
- 35 *Administrativnoprotsesualen kodeks* (Administracinio proceso kodeksas) 32 straipsnyje „Sujungtos procedūros“ nustatyta:
- „Jeigu keliose procedūrose šalių teisės ir pareigos yra kilusios iš tų pačių faktinių aplinkybių ir kompetentinga tik viena administracinė institucija, galima vykdyti vieną procedūrą kelių šalių atžvilgiu.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 36 1975 m. gegužės 12 d. gimusi N. Ahmedbekova ir 2007 m. spalio 5 d. gimęs jos sūnus Rauf Emin Oğla Ahmedbekov yra Azerbaidžano piliečiai.
- 37 2014 m. lapkričio 19 d. Emin Ahmedbekov – N. Ahmedbekova sutuoktinis ir Rauf Ahmedbekov tėvas – *Darzhavna agentsia za bezhantsite* (Valstybinė pabėgėlių agentūra, Bulgarija, toliau – VPA) pateikė tarptautinės apsaugos prašymą; 2015 m. gegužės 12 d. VPA pirmininko pavaduotojo sprendimu šis prašymas buvo atmestas. E. Ahmedbekov apskundė šį sprendimą *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos administracinis teismas, Bulgarija); šis teismas skundą atmetė 2015 m. lapkričio 2 d. sprendimu. E. Ahmedbekov padavė kasacinį skundą *Varhoven administrativen sad* (Vyriausiasis administracinis teismas, Bulgarija). Kaip matyti iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo atsakymo į Teisingumo Teismo prašymą pateikti paaiškinimus, šis skundas atmestas 2017 m. sausio 25 d.
- 38 2014 m. lapkričio 25 d. N. Ahmedbekova pateikė VPA tarptautinės apsaugos prašymą savo ir sūnaus vardu. 2015 m. gegužės 12 d. sprendimu VPA pirmininko pavaduotojas atmetė šį prašymą, nes nebuvo įvykdytos ZUB 8 ir 9 straipsniuose nustatytos tarptautinės apsaugos suteikimo sąlygos.
- 39 N. Ahmedbekova dėl šio sprendimo pateikė skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos administracinis teismas).
- 40 Skunde ji rėmėsi tiek jos sutuoktiniui iškilusiu pavojumi būti persekiojamam Azerbaidžano valdžios institucijų, tiek savo asmeninėmis aplinkybėmis.
- 41 Dėl pastarojo aspekto N. Ahmedbekova nurodė jai iškilusį persekiojimo dėl jos politinių pažiūrų pavojų ir problemas dėl seksualinio priekabiavimo jos darbovietėje Azerbaidžane. N. Ahmedbekova nuomone, persekiojimo dėl jos politinių pažiūrų pavojus, be kita ko, įrodo aplinkybė, kad ji dalyvavo reiškiant ieškinį Azerbaidžanui Europos Žmogaus Teisių Tisme, taip pat jos dalyvavimas ginant asmenis,

kuriuos Azerbaidžano valdžios institucijos persekiojo dėl jų veiklos ginant pagrindines teises. Be to, ji nurodė, kad aktyviai dalyvavo Azerbaidžano valdančiajam režimui opoziciniame televizijos kanale „Azerbaydzanski chas“.

42 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, be kita ko, siekia išsiaiškinti, kaip turi būti nagrinėjami tos pačios šeimos narių atskirai pateikti tarptautinės apsaugos prašymai. Jam taip pat kilo klausimas dėl to, ar aplinkybė, kad tarptautinės apsaugos prašytojas dalyvavo reiškiant ieškinį savo kilmės šaliai Europos Žmogaus Teisių Teisme pat turi reikšmės vertinant būtinybę suteikti tarptautinę apsaugą.

43 Tokiomis aplinkybėmis *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar iš [SESV] 78 straipsnio 1 dalies ir 2 dalies a, d ir f punktų, taip pat iš [Direktyvos 2013/32] 12 konstatuojamosios dalies ir 1 straipsnio matyti, kad šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies e punkte numatytas tarptautinės apsaugos prašymų nepriimtumo pagrindas yra tiesiogiai veikianti nuostata, kurios valstybės narės negali netaikyti, pavyzdžiui, taikydamos palankesnes nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias nagrinėjant pirmąjį tarptautinės apsaugos prašymą, kaip to reikalaujama pagal direktyvos 10 straipsnio 2 dalį, pirmiausia nustatoma, ar pareiškėjas atitinka sąlygas, kad būtų priskirtas prie pabėgėlių, o jei ne – ar jam gali būti taikoma papildoma apsauga?

2. Ar iš [Direktyvos 2013/32] 33 straipsnio 2 dalies e punkto, siejamo su šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalimi ir 2 straipsnio a, c ir g punktais, taip pat su 60 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad, esant pagrindinės bylos aplinkybėms, lydimo nepilnamečio vardu vieno iš tėvų pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas yra nepriimtinas, kai prašymas pagrįstas tuo, kad vaikas yra asmens, kurio tarptautinės apsaugos prašymas pagrįstas tuo, kad jis yra pabėgėlis, kaip tai suprantama pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnį, šeimos narys?

3. Ar iš [Direktyvos 2013/32] 33 straipsnio 2 dalies e punkto, siejamo su šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalimi ir 2 straipsnio a, c ir g punktais, taip pat su 60 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad, esant pagrindinės bylos aplinkybėms, suaugusio asmens vardu pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas yra nepriimtinas, jei vienintelis per procedūrą kompetentingoje administracinėje institucijoje pateikto prašymo pagrindas yra tas, kad pareiškėjas yra asmens, kurio prašymas pagrįstas tuo, kad jis yra pabėgėlis, kaip tai suprantama pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnį, šeimos narys ir prašymo pateikimo momentu pareiškėjas neturi teisės vykdyti ekonominės veiklos?

4. Ar pagal [Direktyvos 2011/95] 4 straipsnio 4 dalį, siejamą su šios direktyvos 36 konstatuojamąja dalimi, reikalaujama, kad pagrįsta persekiojimo baimė ar realus pavojus patirti smurtą būtų vertinami remiantis tik su pareiškėju susijusiais faktais ir aplinkybėmis?

5. Ar pagal [Direktyvos 2011/95] 4 straipsnį, siejamą su jos 36 konstatuojamąja dalimi ir su [Direktyvos 2013/32] 31 straipsnio 1 dalimi, leistina nacionalinė jurisprudencija valstybėje narėje, pagal kurią:

- a) kompetentinga institucija privalo vertinti tos pačios šeimos narių pateiktus tarptautinės apsaugos prašymus per bendrą procedūrą, jei prašymai pagrįsti tomis pačiomis aplinkybėmis, ypač kai tik vienas iš šeimos narių yra pabėgėlis;
- b) kompetentinga institucija privalo sustabdyti procedūrą dėl šeimos narių, kurie asmeniškai neatitinka tarptautinės apsaugos taikymo reikalavimų, pateiktų tarptautinės apsaugos prašymų, kol bus baigta procedūra dėl šeimos nario prašymo, pateikto dėl to, kad jis yra pabėgėlis, kaip tai suprantama pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnį;

Ar tokia jurisprudencija leistina taip pat atsižvelgiant į svarstymus, susijusius su vaiko interesais, šeimos vienovės išsaugojimu, teise į privatų ir šeimos gyvenimą ir teise pasilikti valstybėje narėje, kol nagrinėjamas prašymas, konkrečiau kalbant, atsižvelgiant į [Pagrindinių

teisių chartijos] 7, 18 ir 47 straipsnius, [Direktyvos 2013/32] 12 ir 60 konstatuojamąsias dalis bei 9 straipsnį, [Direktyvos 2011/95] 16, 18 ir 36 konstatuojamąsias dalis ir 23 straipsnį ir [Direktyvos 2013/33] 9, 11 ir 35 konstatuojamąsias dalis bei 6 ir 12 straipsnius?

6. Ar iš [Direktyvos 2011/95] 16, 18 ir 36 konstatuojamųjų dalių ir 3 straipsnio, siejamų su šios direktyvos 24 konstatuojamąja dalimi ir 2 straipsnio d ir j punktais, 13 straipsniu ir 23 straipsnio 1 ir 2 dalimis, matyti, kad nacionalinės teisės nuostata, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjama [ZUB] 8 straipsnio 9 dalis, kuria remiantis užsieniečio, kuriam suteiktas pabėgėlio statusas, šeimos nariai taip pat laikomi pabėgėliais, kol tai suderinama su jų asmeniniu statusu ir nėra priešasčių pagal nacionalinę teisę nesuteikti pabėgėlio statuso, yra leistina?
7. Ar iš [Direktyvos 2011/95] 10 straipsnyje nustatytų persekiojimo motyvų matyti, kad ieškinio pareiškimas Europos Žmogaus Teisių Teisme atitinkamo asmens kilmės valstybei įrodo to asmens priklausomybę konkrečiai socialinei grupei, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 10 straipsnio 1 dalies d punktą, o gal tokio ieškinio pareiškimas laikomas politiniais įsitikinimais, kaip tai suprantama pagal direktyvos 10 straipsnio 1 dalies e punktą?
8. Ar iš [Direktyvos 2013/32] 46 straipsnio 3 dalies matyti, kad teismas privalo vertinti naujus tarptautinės apsaugos motyvus, kurie pateikti per teismo procesą, bet kurie nebuvo nurodyti skunde dėl sprendimo nesuteikti tarptautinės apsaugos?
9. Ar iš [Direktyvos 2013/32] 46 straipsnio 3 dalies matyti, kad teismas privalo vertinti tarptautinės apsaugos prašymo priimtinumą remdamasis šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies e punktu per procesą dėl sprendimo nesuteikti tarptautinės apsaugos apskundimo, jeigu skundžiamame sprendime prašymas, kaip reikalaujama pagal direktyvos 10 straipsnio 2 dalį, pirmiausia buvo nagrinėjamas atsižvelgiant į tai, ar prašytojas atitinka priskyrimo prie pabėgėlių reikalavimus, o tada į tai, ar jam gali būti taikoma papildoma apsauga?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl ketvirtojo klausimo

- 44 Ketvirtasis klausimas, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, susijęs su tuo, ar vertinant tarptautinės apsaugos prašymą reikia remtis „tik su pareiškėju susijusiais faktais ir aplinkybėmis“.
- 45 Kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, šis klausimas iškeltas dėl to, kad N. Ahmedbekova nurodo, be kita ko, jos sutuoktiniui iškilusį persekiojimo ir didelės žalos pavojų.
- 46 Taigi ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad atskirai vertinant tarptautinės apsaugos prašymą reikia atsižvelgti į pareiškėjo šeimos nariui iškilusį persekiojimo ir didelės žalos pavojų.
- 47 Siekiant atsakyti į šį klausimą, pirmiausia reikia priminti, kad iš Direktyvos 2011/95 13 ir 18 straipsnių, analizuojamų atsižvelgiant į šios direktyvos 2 straipsnio d ir f punktuose pateiktas sąvokų „pabėgėlis“ ir „papildomą apsaugą galintis gauti asmuo“ apibrėžtis, matyti, kad šioje direktyvoje numatyta tarptautinė apsauga iš esmės turi būti teikiama bet kuriam trečiosios šalies piliečiui ir asmeniui be pilietybės, kuris pagrįstai bijo būti persekiojamas dėl rasės, religijos, tautybės, politinių pažiūrų ar priklausymo tam tikrai socialinei grupei arba kuriam kyla realus didelės žalos pavojus, kaip tai suprantama pagal nurodytos direktyvos 15 straipsnį.

- 48 Direktyvoje 2011/95 nenumatyta suteikti pabėgėlio ar papildomos apsaugos statuso ankstesniame punkte nurodytiems trečiosios šalies piliečiams ar asmenims be pilietybės. Be to, remiantis suformuota jurisprudencija, bet kuris sprendimas dėl pabėgėlio ar papildomos apsaugos statuso suteikimo turi būti grindžiamas individualiu nagrinėjimu (2018 m. sausio 25 d. Sprendimo *F, C-473/16*, EU:C:2018:36, 41 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija), siekiant nustatyti, ar, atsižvelgiant į prašytojo asmeninę padėtį, tokio statuso suteikimo sąlygos yra įvykdytos (2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Y ir Z, C-71/11 ir C-99/11*, EU:C:2012:518, 68 punktą).
- 49 Taigi iš Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytos vienodo prieglobsčio ar papildomos apsaugos statuso suteikimo tvarkos matyti, kad tarptautinės apsaugos prašymo vertinimu, kurio reikalaujama pagal Direktyvos 2011/95 4 straipsnį, siekiama nustatyti, ar prašytojas arba prirėkęs asmuo, kurio vardu jis pateikė prašymą, pagrįstai bijo būti asmeniškai persekiojamas arba jam asmeniškai kyla realaus didelės žalos pavojus.
- 50 Nors iš to, kas išdėstyta, matyti, kad tarptautinės apsaugos prašymas savaime negali būti tenkinamas remiantis tuo, kad prašytojo šeimos narys pagrįstai bijo būti persekiojamas arba jam kyla realus didelės žalos pavojus, tačiau, kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 32 punkte, į tokį prašytojo šeimos nariui iškilusį pavojų reikia atsižvelgti siekiant nustatyti, ar dėl jo šeiminių ryšių su šiuo asmeniu, kuriam kilo pavojus, pačiam prašytojui kyla persekiojimo ar didelės žalos pavojus. Šiuo klausimu pažymėtina, kaip, beje, pabrėžta Direktyvos 2011/95 36 konstatuojamojoje dalyje, kad asmens, kuriam kyla pavojus, šeimos nariai paprastai rizikuoja patys atsidurti pavojingoje padėtyje.
- 51 Vadinas, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/95 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad individualiai vertinant tarptautinės apsaugos prašymą reikia atsižvelgti į prašytojo šeimos nariui iškilusius persekiojimo ir didelės žalos pavojus, siekiant nustatyti, ar dėl jo šeiminių ryšių su šiuo asmeniu pačiam prašytojui kyla tokie pavojai.

Dėl penktojo klausimo

- 52 Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 ir 2013/32, siejamos su Pagrindinių teisių chartijos 7, 18 ir 47 straipsniais, atsižvelgiant į geriausias vaiko interesus, turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiama vertinti tos pačios šeimos narių atskirai pateiktus tarptautinės apsaugos prašymus per bendrą procedūrą arba sustabdyti vieno iš šių prašymų vertinimą, kol bus baigta kito prašymo vertinimo procedūra.
- 53 Remiantis Direktyvos 2013/32 7 straipsnio 1 dalimi, kiekvienas veiksnus suaugęs asmuo turėtų turėti teisę prašyti tarptautinės apsaugos savo vardu. Šios nuostatos tikslais sąvoka „suaugęs asmuo“, atsižvelgiant į šios direktyvos 2 straipsnio 1 punkte pateiktą sąvokos „nepilnametis“ apibrėžtį, turi būti suprantama kaip apimanti trečiųjų šalių piliečius ir asmenis be pilietybės, kuriems sukako 18 metų amžiaus.
- 54 Dėl nepilnamečių Direktyvos 2013/32 7 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad jie turėtų turėti teisę prašyti tarptautinės apsaugos savo vardu valstybėse narėse, kuriose nepilnamečiams pripažįstamas procesinis veiksnumas, ir kad visose valstybėse narėse, kurioms galioja ši direktyva, jiems turi būti leidžiama pateikti tarptautinės apsaugos prašymą per jų suaugusį atstovą, kaip antai savo tėvus ar kitus suaugusius šeimos narius.
- 55 Iš šių nuostatų matyti, kad pagal Sąjungos teisės aktus nedraudžiama nei tai, kad keli šeimos nariai, kaip nagrinėjamu atveju N. Ahmedbekova ir E. Ahmedbekov, kiekvienas atskirai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą, nei tai, kad vienas iš jų pateiktą prašymą ir nepilnamečio šeimos nario, kaip antai Rauf Emin Oğla Ahmedbekov, vardu.

- 56 Direktyvose 2011/95 ir 2013/32 nepatikslinkta, kaip turi būti vertinamos galimos tokių tarptautinės apsaugos prašymų, kurie iš dalies gali būti grindžiami tapačiomis faktinėmis aplinkybėmis, tarpusavio sąsajos. Nesant konkrečių nuostatų šiuo klausimu, valstybės narės turi tam tikrą veiksmų laisvę.
- 57 Vis dėlto svarbu priminti, kad, pirma, pagal Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 3 dalį reikalaujama kiekvieną prašymą nagrinėti individualiai, antra, pagal šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalį valstybės narės turi užtikrinti galimybę išsaugoti šeimos vientisumą ir, trečia, Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad kiekviena valstybė narė užtikrina, kad sprendžiančioji institucija kuo greičiau atliktų ir užbaigtų tinkamą ir išsamų nagrinėjimą.
- 58 Iš reikalavimų vertinti tarptautinės apsaugos prašymus individualiai ir nagrinėti juos išsamiai matyti, kad nors tuo atveju, kai prašymus atskirai pateikia tos pačios šeimos nariai, gali būti taikomos priemonės, kuriomis atsižvelgiama į galimas jų sąsajas, vis dėlto turi būti išnagrinėta kiekvieno suinteresuotojo asmens padėtis. Vadinasi, šių prašymų negalima vertinti kartu.
- 59 Konkrečiai kalbant apie poreikį lygiagrečiai nagrinėti tos pačios šeimos narių atskirai pateiktus tarptautinės apsaugos prašymus arba tikslingumą sprendžiančiai institucijai sustabdyti vieno prašymo nagrinėjimą, kol bus baigtas nagrinėti kitas prašymas, pažymėtina, pirma, kad tokiu atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kai vienas šeimos narys remiasi, be kita ko, kitam šeimos nariui kilusiais pavojais, nagrinėjant pastarojo prašymą gali būti tikslinga pirmiausia įvertinti, ar šie pavojai pasitvirtino, o vėliau prireikus išnagrinėti, ar šio asmens, kuriam kilo pavojai, sutuoktiniui ir vaikui dėl jų šeiminių ryšių taip pat kyla persekiojimo ir didelės žalos grėsmė.
- 60 Antra, atsižvelgiant į Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą taisyklę, pagal kurią bet koki tarptautinės apsaugos prašymą reikia išnagrinėti kuo greičiau, ir į šios direktyvos tikslą užtikrinti, kad tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimas būtų kuo skubesis (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 109 punktą), vienos šeimos nario prašymo nagrinėjimas neturėtų lemti kito šios šeimos nario prašymo nagrinėjimo sustabdymo, jeigu pastarąjį nagrinėjimą būtų galima atnaujinti tik sprendžiančiai institucijai visiškai užbaigus ankstesnio prašymo nagrinėjimą ir priėmus dėl jo sprendimą. Atvirkščiai, siekiant įgyvendinti greitumo tikslą ir palengvinti šeimos vientisumo išsaugojimą, svarbu, kad laikas tarp sprendimų dėl tos pačios šeimos narių tarpusavyje susijusių prašymų būtų trumpas.
- 61 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad kai sprendžiančioji institucija konstatuoja, jog asmuo pagrįstai bijo būti persekiojamas arba jam kyla realus didelės žalos pavojus, ji iš esmės turi galėti per trumpą laiką įvertinti, ar šio asmens šeimos nariams taip pat kyla toks pavojus dėl juos jungiančių šeiminių ryšių. Tokį vertinimą turi būti įmanoma atlikti ar bent jau pradėti dar prieš priimant sprendimą dėl tarptautinės apsaugos suteikimo minėtam asmeniui.
- 62 Jeigu sprendžiančioji institucija konstatuotų, kad joks šeimos narys negali pagrįstai bijoti būti persekiojamas arba jokiai šeimos nariui nekyla realus didelės žalos pavojus, ji iš esmės turi galėti tą pačią dieną priimti sprendimus atmesti tarptautinės apsaugos prašymus.
- 63 Darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju VPA pirmininko pavaduotojui negalima priekaištauti dėl to, kad jis savo sprendimus dėl N. Ahmedbekova ir E. Ahmedbekov prašymų priėmė tą pačią dieną, su sąlyga, kad šie prašymai nebuvo vertinami kartu, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 64 Galiausiai, kiek tai susiję su prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimu dėl geriausių vaiko interesų ir Pagrindinių teisių chartijos 7, 18 ir 47 straipsnių įtakos, pakanka pažymėti, kad šioje Chartijoje pripažintų pagrindinių teisių turi būti paisoma įgyvendinant direktyvas 2011/95 ir 2013/32, tačiau atsakant į nagrinėjamą prejudicinį klausimą jos neteikia jokios ypatingos papildomos informacijos.

65 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į penktąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2011/95 ir 2013/32 turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiama taikyti tos pačios šeimos narių atskirai pateiktiems tarptautinės apsaugos prašymams priemonių, kuriomis atsižvelgiama į galimas jų sąsajas, tačiau draudžiama vertinti šiuos prašymus per bendrą procedūrą. Pagal šias direktyvas taip pat draudžiama sustabdyti vieno iš šių prašymų vertinimą, kol bus baigta kito prašymo nagrinėjimo procedūra.

Dėl šeštojo klausimo

66 Šeštuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 3 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo valstybei narei leidžiama numatyti, jog tuo atveju, kai tarptautinė apsauga suteikiama vienam šeimos nariui, ja gali naudotis ir kiti šios šeimos nariai.

67 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad ZUB 8 straipsnio 9 dalyje numatytas toks apsaugos išplėtimas. Negalima paneigti, kad nagrinėjamu atveju ši nuostata gali būti pritaikyta Rauf Emin Oglā Ahmedbekov ir E. Ahmedbekov. Iš tiesų, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuotų, kad N. Ahmedbekova dėl tik su ja susijusių aplinkybių, kaip antai nurodytų šio sprendimo 41 punkte, gali pagrįstai bijoti būti persekiojama, tai iš esmės turi būti pagrindas suteikti jai pabėgėlio statusą. Toliau, remiantis ZUB 8 straipsnio 9 dalimi, šis statusas iš esmės būtų išplėstas jos šeimos nariams, nesant reikalo nagrinėti, ar jie gali pagrįstai bijoti būti persekiojami.

68 Reikia pažymėti, kad Direktyvoje 2011/95 nėra numatyta taip išplėsti pabėgėlio ar papildomos apsaugos statusą jo gavėjo šeimos nariams. Iš tiesų, iš šios direktyvos 23 straipsnio matyti, kad ja valstybės narės tik įpareigojamos savo nacionalinėje teisėje užtikrinti, kad minėto statuso gavėjo šeimos nariai, kaip jie suprantami pagal direktyvos 2 straipsnio j punktą, kurie patys neatitinka tokio paties statuso suteikimo sąlygų, turėtų teisę į tam tikras lengvatas, kurios apima, be kita ko, leidimą gyventi šalyje, galimybę įsidarbinti ar mokytis ir kurios skirtos šeimos vientisumui išsaugoti.

69 Taigi reikia išnagrinėti, ar tokios nuostatos, kaip antai ZUB 8 straipsnio 9 dalis, palikimas galioti leidžiamas pagal Direktyvos 2011/95 3 straipsnį, kuriuo valstybėms narėms leidžiama nustatyti arba palikti galioti „palankesnius reikalavimus, skirtus nustatyti, kuris asmuo gali būti priskiriamas prie pabėgėlio ar papildomą apsaugą galinčio gauti asmens, ir tarptautinės apsaugos pobūdį, jei tie reikalavimai yra suderinami su šia direktyva“.

70 Iš šios formuluotės, analizuojamos kartu su Direktyvos 2011/95 14 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad šios direktyvos 3 straipsnyje numatyti palankesni reikalavimai gali, be kita ko, apimti sąlygų, kuriomis trečiųjų šalių piliečiai arba asmenys be pilietybės gali gauti pabėgėlio arba tarptautinės apsaugos statusą, sušvelninimą.

71 Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, kad minėtame 3 straipsnyje esantis patikslinimas, pagal kurį bet kokie palankesni reikalavimai turi būti suderinami su Direktyva 2011/95, reiškia, kad šie reikalavimai negali prieštarauti šios direktyvos bendrai struktūrai ar tikslams. Kalbant konkrečiai, draudžiami reikalavimai, kuriais siekiama suteikti pabėgėlio arba tarptautinės apsaugos statusą trečiųjų šalių piliečiams arba asmenims be pilietybės, kurių padėtis visiškai neatitinka tarptautinės apsaugos teikimo logikos (šiuo klausimu žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *M'Bodj*, C-542/13, EU:C:2014:2452, 42 ir 44 punktus). Tokie yra, pavyzdžiui, reikalavimai, kuriais šis statusas pripažįstamas asmenims, kuriems taikomi šios direktyvos 12 straipsnyje įtvirtinti nesuteikimo pagrindai (2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *B ir D*, C-57/09 ir C-101/09, EU:C:2010:661, 115 punktas).

- 72 Kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 58 punkte, nacionalinėje teisėje numatytas pabėgėlio statuso automatinis pripažinimas asmens, kuriam šis statusas buvo suteiktas pagal Direktyvoje 2011/95 nustatytą sistemą, šeimos nariams *a priori* neprieštarauja tarptautinės apsaugos teikimo logikai.
- 73 Šiuo aspektu reikia konstatuoti, kad nagrinėjamu atveju galimas pabėgėlio arba tarptautinės apsaugos statuso suteikimas N. Ahmedbekova sūnui ir sutuoktiniui dėl to, kad toks statusas pripažintas jai pačiai, atitiktų šį pripažinimą grindžiančią tarptautinės apsaugos teikimo logiką, atsižvelgiant į būtinybę išsaugoti suinteresuotųjų asmenų šeimos vientisumą.
- 74 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į šeštąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2011/95 3 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo valstybei narei leidžiama numatyti, jog tuo atveju, jei pagal šioje direktyvoje nustatytą sistemą tarptautinė apsauga suteikiama vienam šeimos nariui, ja gali naudotis ir kiti šios šeimos nariai su sąlyga kad jiems netaikomi šios direktyvos 12 straipsnyje įtvirtinti nesuteikimo pagrindai ir dėl būtinybės išsaugoti šeimos vientisumą jų padėtis atitinka tarptautinės apsaugos teikimo logiką.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

- 75 Antruoju ir trečiuoju klausimais, į kuriuos tikslinga atsakyti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies e punkte įtvirtintas nepriimtino pagrindas apima atvejį, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, kai suaugęs asmuo savo ir savo nepilnamečio vaiko vardu pateikia tarptautinės apsaugos prašymą, grindžiamą, be kita ko, šeiminiu ryšiu su kitu asmeniu, kuris pats atskirai pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.
- 76 Kaip nurodyta šio sprendimo 53–55 punktuose, iš Direktyvos 2013/32 7 straipsnio 1 ir 3 dalių matyti, kad vienos šeimos nariai gali pateikti atskirus tarptautinės apsaugos prašymus ir į vieną iš šių prašymų įtraukti nepilnamečių šios šeimos narių.
- 77 Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies e punkte įtvirtintas nepriimtino pagrindas susijęs su ypatingu atveju, kai kito asmens išlaikytinis iš pradžių pagal šios direktyvos 7 straipsnio 2 dalį duoda sutikimą pateikti tarptautinės apsaugos prašymą savo vardu, o vėliau pats pateikia tarptautinės apsaugos prašymą.
- 78 Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytų pagrindinės bylos aplinkybių, jei jos tinkamai nustatytos, matyti, kad nei N. Ahmedbekova, nei Rauf Emin Oğla Ahmedbekov neatitinka nurodyto ypatingo atvejo. Atrodo, kad E. Ahmedbekov taip pat jo neatitinka.
- 79 Šiomis aplinkybėmis Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies e punkte įtvirtintas nepriimtino pagrindas negali būti taikomas.
- 80 Šios išvados nepaneigia aplinkybė, kad vienas iš šeimos narių remiasi šeiminingais ryšiais ir savo prašyme nurodo tam tikrus faktus, sutampančius su aprašytais kito šios šeimos nario pateiktame prašyme. Toks atvejis neatitinka numatytojo Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies e punkte, tačiau turi būti nagrinėjamas remiantis principais, primintais ir patikslintais atsakant į ketvirtąjį ir penktąjį klausimus.
- 81 Vadinas, į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies e punkte įtvirtintas nepriimtino pagrindas neapima atvejo, kaip antai nagrinėjamo pagrindinėje byloje, kai suaugęs asmuo savo ir savo nepilnamečio vaiko vardu pateikia tarptautinės apsaugos prašymą, grindžiamą, be kita ko, šeiminiu ryšiu su kitu asmeniu, kuris pats atskirai pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.

Dėl pirmojo ir devintojo klausimų

- 82 Atsižvelgiant į atsakymus į trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus, nereikia atsakyti į pirmąjį ir devintąjį klausimus.
- 83 Iš tiesų, pirmuoju ir devintuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies e punktas yra tiesiogiai veikianti nuostata ir teismas, kuriame apskūstas sprendimas dėl tarptautinės apsaugos prašymo, gali ją taikyti, net jei šį sprendimą priėmusi institucija nenagrinėjo galimybės taikyti šią nuostatą. Kaip matyti iš atsakymo į antrąjį ir trečiąjį klausimus, Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies e punktas bet kuriuo atveju netaikomas pagrindinėje byloje nagrinėjamai situacijai.

Dėl septintojo klausimo

- 84 Septintuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar vertinant Direktyvos 2011/95 10 straipsnyje numatytas persekiojimo priežastis reikia atsižvelgti į tarptautinės apsaugos prašytojo dalyvavimą reiškiant ieškinį Europos Žmogaus Teisių Teisme jo kilmės šaliai kaip į įrodymą, kad prašytojas priklauso „tam tikrai socialiniai grupei“, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio 1 dalies d punktą, arba kaip į persekiojimo dėl „politinių pažiūrų“ priežastį, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio 1 dalies e punktą.
- 85 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 1 dalis turi būti analizuojama kartu su jo 2 dalimi. Šioje 2 dalyje numatyta, kad vertinant, ar prašytojas visiškai pagrįstai bijo būti persekiojamas, nesvarbu, ar prašytojas iš tikrųjų turi savybių, susijusių su rase, religija, tautybe, priklausymu tam tikrai socialinei grupei ar politinėmis pažiūromis, dėl kurių jis gali būti persekiojamas, jei tokią savybę prašytojui priskiria persekiojimo vykdytojas.
- 86 Taigi, neatsižvelgiant į tai, ar Azerbaidžano piliečio dalyvavimas reiškiant ieškinį Europos Žmogaus Teisių Teisme šiai šaliai, kad būtų konstatuotas jos valdančiojo režimo padarytas pagrindinių laisvių pažeidimas, rodo šio piliečio „politines pažiūras“, vertinant jo pateiktame tarptautinės apsaugos prašyme nurodytas persekiojimo priežastis reikia išnagrinėti, ar yra pagrindas bijoti, kad nurodytą dalyvavimą valdantysis režimas traktuos kaip politinio pasipriešinimo aktą, už kurį galėtų būti taikomos represijos.
- 87 Jei yra pagrindas manyti, jog taip ir yra, reikia daryti išvadą, kad prašytojui kyla rimtas ir patvirtintas pavojus būti persekiojamam dėl to, kad jis reikė nuomonę dėl jo kilmės šalies politikos ir naudojamų metodų. Kaip matyti iš Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 1 dalies e punkto formuluotės, šioje nuostatoje vartojama sąvoka „politinės pažiūros“ kaip tik apima tokį atvejį.
- 88 Atvirksčiai, asmenų grupė, kuriai tarptautinės apsaugos prašytojas galbūt priklauso dėl savo dalyvavimo reiškiant ieškinį Europos Žmogaus Teisių Teisme, iš esmės negali būti pripažinta „socialine grupe“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 1 dalies d punktą.
- 89 Iš tiesų tam, kad pagal šią nuostatą būtų pripažintas „socialinės grupės“ buvimo faktas, turi būti įvykdytos dvi kumuliacinės sąlygos. Pirmą, grupės nariai turi turėti tas pačias „prigimtinės savybes“ ar „bendrą istoriją, kurios negalima pakeisti“, arba turi turėti tas pačias savybes ar įsitikinimus, kurie yra „tokie svarbūs jų tapatumui ar sąžinei, kad jie negali būti verčiami jų atsisakyti“. Antra, ši grupė turi turėti individualų tapatumą tam tikroje trečiojoje šalyje, nes aplinkinė visuomenė ją suvokia kaip „skirtingą“ (2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *X ir kt.*, C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, 45 punktas). Neatrodė, kad šios kumuliacinės sąlygos tenkinamos pagrindinėje byloje, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

90 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į septintąjį klausimą reikia atsakyti: vertinant Direktyvos 2011/95 10 straipsnyje numatytas persekiojimo priežastis tarptautinės apsaugos prašytojo dalyvavimas reiškiant ieškinį Europos Žmogaus Teisių Teisme savo kilmės šaliai iš esmės nelaikytinas įrodymu, kad prašytojas priklauso „tam tikrai socialinei grupei“, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio 1 dalies d punktą, bet turi būti pripažintas persekiojimo dėl „politinių pažiūrų“ priežastimi, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio 1 dalies e punktą, jeigu yra pagrindas bijoti, kad nurodytas dalyvavimas šioje šalyje bus traktuojamas kaip politinio pasipriešinimo aktas, už kurį galėtų būti taikomos represijos.

Dėl aštuntojo klausimo

91 Aštuntuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad skundą dėl sprendimo atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą nagrinėjantis teismas turi nagrinėti tarptautinės apsaugos suteikimo pagrindus, kurie, nors ir susiję su įvykiais arba pavojais, tariamai įvykusiais ar atsiradusiais iki sprendimo priėmimo ar net iki tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo, pirmą kartą nurodomi per apskundimo procedūrą.

92 Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje apibrėžta teisės į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuria, kaip numatyta šios direktyvos 46 straipsnio 1 dalyje, gali naudotis tarptautinės apsaugos prašytojai dėl sprendimų, priimtų dėl jų prašymų, apimtis (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 105 punktas). Joje nustatyta, kad valstybės narės, kurioms privaloma ši direktyva, turi užtikrinti, kad bent jau pirmosios instancijos teisme, kuriame apskūstas sprendimas dėl tarptautinės apsaugos prašymo, būtų atliekamas „išsamus ir *ex nunc* [faktinių ir teisinių aplinkybių] nagrinėjimas, įskaitant, atitinkamais atvejais, [tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimą] pagal [Direktyvą 2011/95]“

93 Terminas „*ex nunc*“ šiuo atveju reiškia, kad teismas turi pareigą atlikti vertinimą, kuriame prireikus būtų atsižvelgta į naujas aplinkybes, susiklosčiusias priėmus sprendimą, dėl kurio paduotas skundas. Savo ruožtu būdvardis „išsamus“ patvirtina, kad teismas turi išnagrinėti tiek aplinkybes, į kurias sprendžiančioji institucija atsižvelgė ar būtų galėjusi atsižvelgti, tiek aplinkybes, kurios susiklostė šiai institucijai priėmus sprendimą (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 111 ir 113 punktai).

94 Nors iš Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalies matyti, kad valstybės narės nacionalinę teisę turi pritaikyti taip, kad, nagrinėdamas nurodytus skundus, teismas išnagrinėtų visas faktines ir teises aplinkybes, kurios suteiktų jam galimybę konkretų atvejį įvertinti pagal tuo metu esamą situaciją (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 110 punktas), tai nereiškia, kad tarptautinės apsaugos prašytojas gali, sprendžiančiajai institucijai neatlikus papildomo nagrinėjimo, keisti savo prašymo pagrindą, o kartu ir nagrinėjamos bylos ribas, per procesą nurodydamas tarptautinės apsaugos pagrindą, apie kurį, nors jis ir susijęs su įvykiais arba pavojais, tariamai įvykusiais ar atsiradusiais iki šios institucijos sprendimo priėmimo ar net iki tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo, šiai institucijai nebuvo pranešta.

95 Šiuo klausimu reikia priminti, jog iš Direktyvos 2011/95 2 straipsnio d ir f punktų, taip pat iš jos 10 ir 15 straipsnių matyti, kad tarptautinė apsauga gali būti suteikta dėl pagrįstos baimės būti persekiojamam dėl rasės, religijos, tautybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politinių pažiūrų – visi šie pagrindai atskirai apibrėžti 10 straipsnyje – arba dėl pagrindo, susijusio su vienu iš 15 straipsnyje išvardytų didelės žalos atvejų.

96 Taip pat reikia priminti, kad tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas sprendžiančiose institucijose, t. y. administracinėse arba kvaziteisminėse institucijose, turinčiose specialių išteklių ir šią sritį išmanančių darbuotojų, yra pagrindinė Direktyva 2013/32 nustatytų bendrų procedūrų dalis, todėl šios

direktyvos 46 straipsnio 3 dalyje prašytojui suteikta teisė į išsamų ir *ex nunc* nagrinėjimą teisme negali būti aiškinama kaip švelninanti prašytojo pareigą bendradarbiauti su tokia institucija (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 116 punktas).

- 97 Šios pagrindinės dalies, vykstančios sprendžiančioje institucijoje, būtų išvengta, jei, netaikant jokių procedūrinių pasekmių, prašytojui, siekiančiam, kad teismas panaikintų ar pakeistų šios institucijos sprendimą dėl atsisakymo, būtų leista remtis tarptautinės apsaugos pagrindu, apie kurį, nors jis ir susijęs su tuo metu jau įvykusiais įvykiais arba atsiradusiais pavojais, nebuvo pranešta šiai institucijai, todėl ji negalėjo jo išnagrinėti.
- 98 Taigi, kai vienu iš šio sprendimo 95 punkte minėtų tarptautinės apsaugos pagrindų pirmą kartą remiamasi per apskundimo procedūrą ir jis susijęs su įvykiais arba pavojais, tariamai įvykusiais ar atsiradusiais iki apskūsto sprendimo priėmimo ar net iki tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo, šis pagrindas turi būti pripažintas „nauju pareiškimu“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 40 straipsnio 1 dalį. Kaip matyti iš šios nuostatos, toks pripažinimas reiškia, kad skundą gavęs teismas turi išnagrinėti šį pagrindą, nagrinėdamas apskūstą sprendimą, tačiau su sąlyga, kad visos „kompetentingos institucijos“, t. y. ne tik šis teismas, bet ir sprendžiančioji institucija, turės galimybę išnagrinėti nurodytą naują pareiškimą.
- 99 Minėtas teismas, kad nustatytų, ar pats turi galimybę išnagrinėti naują pareiškimą nagrinėdamas skundą, turi patikrinti, remdamasis nacionalinėje teisėje įtvirtintomis teismo proceso taisyklėmis, ar tarptautinės apsaugos pagrindas, kuriuo pirmą kartą remiamasi šiame teisme, buvo pateiktas ankstyvojoje skundo nagrinėjimo stadijoje ir apibūdintas pakankamai aiškiai, kad galėtų būti tinkamai išnagrinėtas.
- 100 Jeigu atlikus šį patikrinimą paaiškėja, kad teismas turi galimybę įtraukti šį pagrindą į jo atliekamą skundo nagrinėjimą, jis turi per terminą, kuris atitiktų Direktyva 2013/32 siekiamą spartumo tikslą (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 109 punktą), paprašyti sprendžiančiosios institucijos išnagrinėti šį pagrindą ir pranešti apie savo sprendimą ir jį pagrindžiančius motyvus prašytojui ir teismui dar prieš pastarajam apklausiant prašytoją ir pateikiant savo vertinimą.
- 101 Nagrinėjamu atveju, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 74 punkte, tam tikri Teisingumo Teismui pateikti bylos dokumentai leidžia manyti, kad pagrindas dėl pagrįstos baimės būti persekiojamai dėl politinių pažiūrų, su kuriuo susijusios prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo abejonės, jau buvo nurodytas VPA, tačiau nagrinėjant skundą teisme N. Ahmedbekova nurodė papildomų faktų šiam pagrindui patvirtinti.
- 102 Jeigu nagrinėjant skundą teisme N. Ahmedbekova nurodė ne papildomą tarptautinės apsaugos pagrindą, o faktus, kuriais siekė patvirtinti sprendžiančiosios institucijos jau nagrinėtą ir atmetą pagrindą, – tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, – skundą nagrinėjantis teismas turi įvertinti, ar jam pirmą kartą pateikti faktai yra reikšmingi ir niekaip nesutampa su faktais, į kuriuos galėjo atsižvelgti sprendžiančioji institucija. Jei taip yra, šio sprendimo 97–100 punktuose įtvirtinti argumentai taikomi *mutatis mutandis*.
- 103 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į aštuntąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis, analizuojama kartu su šios direktyvos 40 straipsnio 1 dalyje pateikta nuoroda į apskundimo procedūrą, turi būti aiškinama taip, kad skundą dėl sprendimo atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą nagrinėjantis teismas iš esmės privalo įvertinti tarptautinės apsaugos suteikimo pagrindus ar faktus, kuriais, nors jie ir susiję su įvykiais arba pavojais, tariamai įvykusiais ar atsiradusiais iki apskūsto sprendimo dėl atsisakymo priėmimo ar net iki tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo, pirmą kartą remiamasi per skundo nagrinėjimo procedūrą; tokius pagrindus ir faktus teismas turi vertinti kaip „naujus pareiškimus“, prieš tai paprašęs sprendžiančiosios institucijos juos išnagrinėti. Tačiau teismas neprivalo taip elgtis, jei jis konstatuoja, kad šie pagrindai ar faktai pateikti vėlyvojoje skundo

nagrinėjimo stadijoje arba apibūdinti nepakankamai aiškiai, kad galėtų būti tinkamai išnagrinėti, arba jeigu jis konstatuoja, kad nurodyti faktai nėra reikšmingi ar pakankamai nesiskiria nuo tų, į kuriuos jau galėjo atsižvelgti sprendžiančioji institucija.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

¹⁰⁴ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad individualiai vertinant tarptautinės apsaugos prašymą reikia atsižvelgti į prašytojo šeimos nariui iškilusius persekiojimo ir didelės žalos pavojus, siekiant nustatyti, ar dėl jo šeiminių ryšių su šiuo asmeniu pačiam prašytojui kyla tokie pavojai.**
- 2. Direktyva 2011/95 ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiama taikyti tos pačios šeimos narių atskirai pateiktiems tarptautinės apsaugos prašymams priemonių, kuriomis atsižvelgiama į galimas jų sąsajas, tačiau draudžiama vertinti šiuos prašymus per bendrą procedūrą. Pagal šias direktyvas taip pat draudžiama sustabdyti vieno iš šių prašymų vertinimą, kol bus baigta kito prašymo nagrinėjimo procedūra.**
- 3. Direktyvos 2011/95 3 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo valstybei narei leidžiama numatyti, jog tuo atveju, jei pagal šioje direktyvoje nustatytą sistemą tarptautinė apsauga suteikiama vienam šeimos nariui, ja gali naudotis ir kiti šios šeimos nariai su sąlyga kad jiems netaikomi šios direktyvos 12 straipsnyje įtvirtinti nesuteikimo pagrindai ir dėl būtinybės išsaugoti šeimos vientisumą jų padėtis atitinka tarptautinės apsaugos teikimo logiką.**
- 4. Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies e punkte įtvirtintas nepriimtumo pagrindas neapima atvejo, kaip antai nagrinėjamo pagrindinėje byloje, kai suaugęs asmuo savo ir savo nepilnamečio vaiko vardu pateikia tarptautinės apsaugos prašymą, grindžiamą, be kita ko, šeiminių ryšių su kitu asmeniu, kuris pats atskirai pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.**
- 5. Vertinant Direktyvos 2011/95 10 straipsnyje numatytas persekiojimo priežastis tarptautinės apsaugos prašytojo dalyvavimas reiškiant ieškinį Europos Žmogaus Teisių Teisme savo kilmės šaliai iš esmės netaikytinas įrodymu, kad prašytojas priklauso „tam tikrai socialinei grupei“, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio 1 dalies d punktą, bet turi būti pripažintas persekiojimo dėl „politinių pažiūrų“ priežastimi, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio 1 dalies e punktą, jeigu yra pagrindas bijoti, kad nurodytas dalyvavimas šioje šalyje bus traktuojamas kaip politinio pasipriešinimo aktas, už kurį galėtų būti taikomos represijos.**
- 6. Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis, analizuojama kartu su šios direktyvos 40 straipsnio 1 dalyje pateikta nuoroda į apskundimo procedūrą, turi būti aiškinama taip, kad skundą dėl sprendimo atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą nagrinėjantis teismas iš esmės privalo įvertinti tarptautinės apsaugos suteikimo pagrindus ar faktus, kuriais, nors jie ir susiję su**

įvykiais arba pavojais, tariamai įvykusiais ar atsiradusiais iki apskūsto sprendimo dėl atsisakymo priėmimo ar net iki tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo, pirmą kartą remiamasi per skundo nagrinėjimo procedūrą; tokius pagrindus ir faktus teismas turi vertinti kaip „naujus pareiškimus“, prieš tai paprašęs sprendžiančiosios institucijos juos išnagrinėti. Tačiau teismas neprivalo taip elgtis, jei jis konstatuoja, kad šie pagrindai ar faktai pateikti vėlyvojoje skundo nagrinėjimo stadijoje arba apibūdinti nepakankamai aiškiai, kad galėtų būti tinkamai išnagrinėti, arba jeigu jis konstatuoja, kad nurodyti faktai nėra reikšmingi ar pakankamai nesiskiria nuo tų, į kuriuos jau galėjo atsižvelgti sprendžiančioji institucija.

Parašai.